

COL·LABORACIÓ

EL MUSEU EPISCOPAL DE VIC

El Museu Episcopal de Vic és la segona de les institucions museístiques catalanes pel que fa al nombre i qualitat de les seves col·leccions medievals, solament superat pel Museu Nacional d'Art de Catalunya. L'inici de la seva gestació va tenir lloc a mitjan segle XIX, impulsat pel Cercle Literari i les mateixes autoritats locals que organitzaren a Vic, l'any 1868, una exposició arqueològica i artística amb les peces reunides per a participar en l'Exposició Retrospectiva de Barcelona (1867). Les circumstàncies polítiques generades per la Tercera Carlinada no van afavorir els interessos culturals de la ciutat. Les noves circumstàncies polítiques generades per la Restauració i la descoberta de les restes del Temple Romà (1882), amb la fundació de la Societat Arqueològica Vigatana, tornaren a animar l'activitat museística i arqueològica, cosa que va permetre reunir les peces amb les quals es va participar en la secció artística de l'Exposició Universal de Barcelona (1888).

Josep Morgades i Gili (1826-1901), bisbe de Vic des de 1882, fou l'impulsor del Museu Arqueològic-Artístic Episcopal, per al qual va cedir dependències del Palau Episcopal i del pis modern del claustre, i que fou inaugurat l'any 1891, amb la ponderada i assenyada gestió del seu primer conservador Antoni d'Espona i de Nuix (1849-1917), que ho va ésser fins l'any 1896. En aquest any fou nomenat conservador un jove sacerdot, Josep Gudiol i Conill (1872-1931) que fou el veritable forjador del Museu. El seu entusiasme i la seva acurada gestió li van permetre enriquir la col·lecció, la qual, originàriament, estava constituïda per un miler de peces que van incrementar-se fins assolir la quantitat de 15.000. Es pot argumentar que aquest creixement no havia estat de qualitat, que moltes de les més essencials i bàsiques de la col·lecció són les primitives, però hom pensa que qualsevol peça, per petita i insignificant que sigui pot tenir el seu valor històric. Hem admirat moltes vegades les peces de les arts decoratives i artesanals que, probablement, no són de gran valor artístic però sí, històric, segurament que l'exposició permanent d'aquests objectes ha d'ésser més selectiva, ara bé, s'ha de disposar d'un sistema de magatzems que permeti la seva consulta, recerca i estudi, fet que s'ha aconseguit amb la nova instal·lació pensada segons el nou model arquitectònic. En un museu, tan important com les exposicions permanent i temporals són les zones de magatzem que han de permetre la seva consulta per l'estudi i la recerca.

En morir Josep Gudiol, fou nomenat conservador Eduard Junyent i Subirà (1901-1978). La seva trajectòria com a director del Museu fou la de més llarga durada i, a la vegada, una de les més complexes, no oblidem el tràngol de 1936 a 1939, i la instal·lació del museu en el nou local. El doctor Junyent s'havia preparat tècnicament a Roma per assumir la gestió del museu, per això el seu condicionament en un local que reunís millors condicions fou una fita a assolir. Fou el promotor, l'any 1941, de la nova seu del Museu Episcopal, aquesta fou l'antic col·legi de Sant Josep (la Panissa), el mateix solar que ocupa l'actual nou edifici. El muntatge museístic fou exemplar en el seu moment, tot i els problemes generats per les mancances d'aquells anys de postguerra hispana. Admirarem la tenacitat del Dr. Junyent per assolir un èxit com fou el nou Museu Episcopal, emperò el temps passà i, en celebrar-se l'any 1991 el centenari de la seva primera inauguració, hom va comprendre que calia fer una nova instal·lació que substituís la que havia permès 50 anys d'activitat i projecció internacional. El temps i la tecnologia no perdonen.

Recordem que el Museu Episcopal de Vic és el tercer per la riquesa de les seves col·leccions medievals, després del Museu Nacional d'Art de Catalunya i The Cloisters de Nova York, però és molt poc coneguda la importància de les col·leccions d'orfebreria i indumentària, amb peces comparables, solament, amb el Museu Victoria and Albert de Londres o el Museu de Cluny de París. Els 2.500 metres quadrats d'exposició permanent permeten exposar 3.400 peces, solament un 13.5 per cent del total del fons del

Museu. El Museu Episcopal de Vic pel nombre i la qualitat del conjunt de les peces artístiques, especialment medievals, que guarda no és, solament, el segon de Catalunya, sinó que ocupa un lloc destacat en la museologia internacional.

No farem una descripció de les peces que constitueixen el fons del museu, aquestes són prou conegudes, sinó que hem intentat aportar un apunt històric i una glosa d'una institució que va iniciar la seva singladura en un llunyà 1868, ara fa gairebé un segle i mig, i els seus promotors de la qual no podien pensar que iniciaven una obra que assoliria a inicis del segle XXI una categoria internacional tan destacada.

J-F. C. F.

BIBLIOGRAFIA

UNICUM (Barcelona), núm. 1 (maig 2002), 76 p. amb il·lustracions.

Aquesta publicació periòdica té com a finalitat donar a conèixer la tasca feta per l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya. Aquest centre d'estudi complementa la seva labor pedagògica teòrica amb una de pràctica, per això la nova publicació ens ofereix treballs d'interès per a les persones dedicades a l'estudi i coneixement dels béns culturals, que en el cas dels nostres consocis queda circumscrit al període medieval. Tres són els articles que hem d'assenyalar i destacar per la seva aportació a l'art medieval:

BALUST CLAVEROL, Lúdia. *Descoberta de pintures murals romàniques a l'església d'Abella de la Conca* (p. 26-29, amb il·lustracions), datables entre mitjan segle XII i inicis del segle XIII.

FUGUET SANS, Joan. *El teginat de l'església de Sant Miquel de Montblanc* (p. 32-36, amb il·lustracions), construït en el tercer quart del segle XIII.

CANO, Silvia et alii. *Restauració del retaule de Sant Bernat i Sant Bernabè de l'església de Santa Maria de Montblanc* (p. 20-23, amb il·lustracions), obra del segle XIV, col·locat en aquesta capella, finançada per la família Marçal de Montblanc, dedicada als negocis tèxtils.

Hem de felicitar aquesta institució per l'edició d'una revista de les característiques d'*UNICUM*, i desitgem, tot i les dificultats que sempre comporta una publicació com aquesta, la seva continuïtat i que ofereixi informació de la tasca realitzada i que, com tantes vegades succeeix a les institucions d'ensenyament queda oblidada i sense arribar a coneixement tant dels estudiosos com dels simples erudits, o persones interessades en tenir informació de la realitat cultural del nostre país.

Joan-F. Cabestany

INFORMACIÓ

Els propers dies 21 i 22 de setembre tindrà lloc a la vila de Camprodon la IX Assemblea d'Estudis d'Amics de Besalú i els seu comtat. El tema d'estudi d'aquesta reunió és la història del comtat de Besalú, en qualsevol dels seus aspectes formals —política, societat, economia i cultura— i cronològics —des de la prehistòria fins a l'actualitat. Com és costum en aquesta entitat, hom pensa publicar les actes de la reunió dintre d'un termini prudencial de temps, valorada, com sempre, la dificultat de dur a terme una publicació del caire d'unes actes d'una reunió tan complexa com és una assemblea.